

Jos huoli herää –

Huoli-ilmoituksen käyttäminen

Marianna Roine
Asiantuntija
Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami ry
Vaikuttavat Kumppanuudet-hanke



Puheenvuoron sisältö:

- Lyhyt esittely
- Mikä on huoli-ilmoitus
- Kuka voi tehdä huoli-ilmoituksen?
- Miksi huoli-ilmoitus pitää tehdä ja missä tilanteessa?
- Mitä ilmoituksen tekemisestä seuraa?
- Mitä hyötyä on huoli-ilmoituksen tekemisestä?
- Mihin huoli-ilmoitus tehdään?

Lyhyt esittely:

FINFAMI – JÄRJESTÖ MIELENTERVEYSOMAISTEN ASIALLA

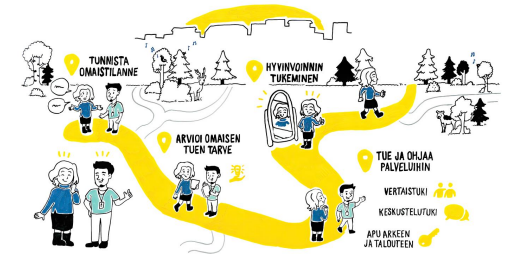
Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami on mielenterveysomaisten ja omaishoitajien valtakunnallinen edunvalvoja ja omaistyön asiantuntijaorganisaatio. Teemme työtä mielenterveysomaisten ja läheisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Järjestöön kuuluu keskusliiton lisäksi 16 alueellista jäsenyhdistystä ympäri Suomen. Jäsenyhdistykset tarjoavat tietoa, tukea ja neuvontaa kaikille omaisille ja läheisille, joiden perheessä tai lähipiirissä joku oireilee tai sairastaa psyykkisesti. Tuemme omaisia erilaisissa elämäntilanteissa: voit olla puoliso, sisar, lapsi, vanhempi tai ystävä.



Vaikuttavat kumppanuudet –hankeen tavoitteena on ollut helpottaa omaisten huomiointia mielenterveyspalveluissa

- Työskentelen Stea rahoitteisessa, kaksi vuotisessa kehittämishankkeessa , jossa toimin asiantuntijana.
- Hankkeessa on kehitetty mielenterveysomaisten palvelupolku, joka selkeyttää julkisen sektorin palveluiden ja järjestötoiminnan rajapintoja.
- Palvelupolun tavoitteena on, että omaiset ja muut läheiset pystytään huomioimaan jatkossa paremmin palvelujärjestelmässä itsenäisinä tuen tarvisijoina.
- Omaisten tarpeet tunnistetaan ja he saavat tietoa ja tukea nopeasti matalalla kynnyksellä.
- Palvelupolun kohderyhmänä ovat mm. psykiatrian ammattilaiset sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat, kolmas sektori, seurakunnat, varhaiskasvatus, koulut ja mielenterveysomaiset.
- Hanke aika 2022-2023



Tavoitteena

FinFami-yhdistykset saavat lisää välineitä syventää omaiskeskeisiä vaikuttavia kumppanuuksia ja verkostoja

Omaisten osallisuus omassa toimintaympäristössään ja palveluiden kehittämisessä lisääntyy

Omaisten tarpeet tunnistetaan palvelujärjestelmässä ja he saavat tietoa ja tukea nopeammin oikea-aikaisesti ja matalalla kynnyksellä.

Miksi tarvitaan mielenterveysomaisten oma palvelupolku?

Moni mielenterveysomainen tai ammattilainen ei tiedä, mitä kaikkia palveluita psyykkisesti sairastuneen lähipiirin on mahdollista saada.

Mielenterveysomaisen palvelupolku on kokonaisuus, joka tunnistaa mielenterveysomaisen tuen tarpeen ja kattaa palvelut yli sektorirajojen.

Palvelupolku edistää osaltaan palveluiden saatavuutta ja niihin pääsyä. Siinä on huomioitu sekä omainen/läheinen että ammattilainen, joka ohjaa mielenterveysomaisia tuen piiriin.

Palvelupolun kohderyhmänä ovat mm. psykiatrian ammattilaiset sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat, kolmas sektori, seurakunnat, varhaiskasvatus, koulut ja mielenterveysomaiset.

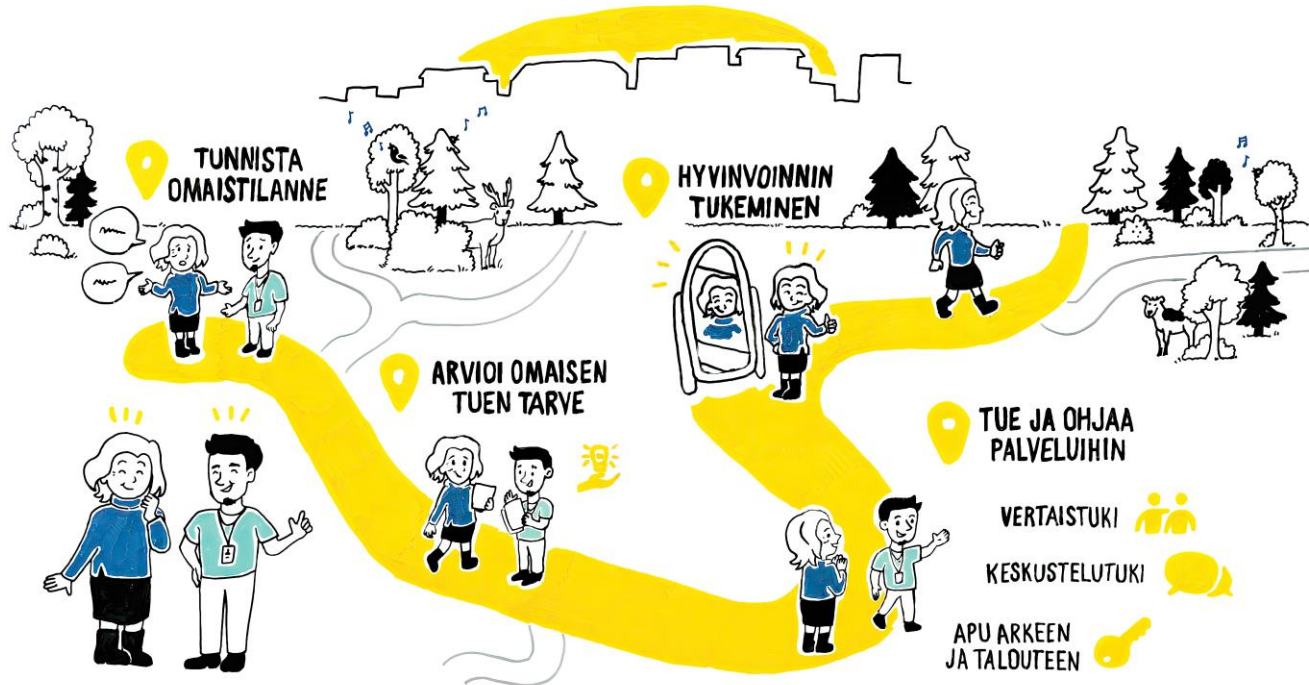
Mielenterveysomaisen palvelupolku -video kiteyttää läheisille suunnatut palvelut

Katso video >> https://www.youtube.com/watch?v=tzWnzF_Hm_o



Mielenterveysomaisen/läheisen palvelupolku

video >> https://www.youtube.com/watch?v=tzWnzF_Hm_o



Mikä on huoli-ilmoitus?

Huoli-ilmoitus

- Oletko huolissasi läheisesi, asiakkaasi tai jonkun muun kohtaamasi henkilön elämänhallinnasta, päihteiden käytöstä, toimeentulosta tai lasten tilanteesta?
- Tärkeää on ottaa yhteyttä matalalla kynnyksellä oman kuntasi sosiaalipalveluihin, jossa arvioidaan, millaista apua voidaan tarjota.
- Huoli-ilmoituksen tekijän ei itse tarvitse osata määritellä tarkemmin avun tarpeita.

Mikä on huoli-ilmoitus?

Ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta:

Huoli-ilmoitus on kunnalle tehtävä ilmoitus ikääntyneen henkilön palveluntarpeesta.

- Ilmoitus tehdään, kun herää huoli iäkkästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan.
- Suositellaan, että kerrotaan huolen kohteena olevalle henkilölle ilmoituksen tekemisestä.
(ei pakollista, eikä estä huoli-ilmoituksen tekoa)

Kuka voi tehdä
huoli-ilmoituksen?

- **Pelkkä huoli riittää ilmoituksen tekoon**
- **Ilmoituksen voi tehdä kuka tahansa** iäkkään henkilön tilanteesta huolestunut yksityishenkilö tai viranomainen.
- **Kenellä tahansa on oikeus tehdä ilmoitus - ei tarvitse tuntea henkilöä, jonka tilanne herättää huolta.**
- Huoli-ilmoituksen voi tehdä kuka vain, myös anonyymisti

- **Useiden ammattiryhmien edustajilla on velvollisuus tehdä sosiaalihuollolle ilmoitus**, mikäli he saavat työssään tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen.
- Viranomainen tai ammattihenkilö on velvoitettu tekemään ilmoitus, vaikka ei olisi yhteydenoton kohteena olevan henkilön suostumusta. He ovat ammatin puolesta velvoitettuja tekemään ilmoitus yli 18-vuotiaasta henkilöstä. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 25§)
- Lapsista tai alaikäisistä nuorista tehdään lastensuojeluilmoitus. (Sosiaalihuoltolaki 35§, Lastensuojelulaki 25§ ja
- **Yhteydenottovelvollisia henkilöitä ovat terveydenhuollon ammattihenkilöt, sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, varhaiskasvatuksen, pelastuslaitoksen, hätäkeskuslaitoksen, tullin, poliisin, rikosseuraamusviraston, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa olevat.**
- Yksityisille kansalaisille huoli-ilmoituksen teko on oikeus.

Miksi huoli-ilmoitus
pitää tehdä ja
missä tilanteessa?

Jos henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan tai jos lapsen etu sitä välttämättä vaatii, sinun on viipymättä tehtävä ilmoitus, vaikka et saisikaan henkilön suostumusta.

Salassapitosäännökset eivät estä ilmoituksen tekemistä.

Huoli-ilmoitus iäkkästä henkilöstä

- Huoli-ilmoituksen voi tehdä kuka vain, myös anonyymisti. Pienikin huoli riittää ilmoituksen tekemiseen.
- Huoli voi liittyä esimerkiksi elämänhallintaan, talouteen, jaksamiseen tai terveyteen.
- Ilmoituksen tarkoituksena on varmistaa, että iäkäs henkilö saa tarvitsemansa huolenpidon silloinkin, kun hän ei sitä itse osaa tai ymmärrä pyytää.

- Ilmoituksen tekemisen syyksi riittää jo pelkkä huoli esimerkiksi naapurin, tuttavan tai sukulaisen pärjäämisestä.
- Ilmoituksen voi tehdä, jos epäilee, että ikäihminen ei saa riittävää apua tai tukea arjen asioissa ja tietenkin silloin, jos epäilee vanhukseen kohdistuvan fyysistä tai henkistä väkivaltaa, hyväksikäyttöä tai kiristystä.

Milloin huoli ilmoitus tehdään?

- Voit tehdä ilmoituksen myös itsestäsi tai perheestäsi.
- Voit ottaa yhteyttä sosiaalipalveluihin esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:
 - elämäntilanteesi on kuormittava ja jaksamisesi on koetuksella
 - sinua kuormittavat elämänhallintaan tai arkeen liittyvät haasteet, kuten esim. taloudelliset
 - tilanteet joissa sinulla on arjen haasteita, muttet tiedä kenen ammattilaisen puoleen voisit kääntyä.

Mitä ilmoituksen
tekemisestä seuraa?

Mitä ilmoituksen tekemisestä seuraa?

Se, mitä huoli-ilmoituksen tekemisestä konkreettisesti seuraa, riippuu ilmoituksen sisällöstä. Myös kuntien toimintatavoissa saattaa olla eroja.

Tyypillinen huoli-ilmoituksen seuraus voi olla esimerkiksi, että ikääntyneelle hankitaan kotihoiton palveluita. Tai mikäli vanhus ei pärjää enää kotona, hänelle etsitään laitospaikka tai kriisipaikkaa kiireellisissä tilanteissa.

Mikäli ikääntyneellä on omaisia, he usein osallistuvat halutessaan prosessiin.

Mihin huoli-ilmoitus tehdään?



Mihin huoli-ilmoitus tehdään?

- Virka-ajan ulkopuolella kiireellisissä ja välittömiä toimenpiteistä vaativissa tilanteissa, ole yhteydessä alueesi sosiaali- ja kriisipäivystykseen/sosiaalipäivystykseen tai suoraan hätänumeroon 112!
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö ilmoittaa henkilöstä viranomaisohjeistusten mukaisesti oikealle taholle.
- On tärkeää huomioida, että ilmoituksen vastaanottaja ei voi antaa huoli-ilmoituksen tekijälle tietoa asian etenemisestä yksityishenkilöön liittyvän vaitiolovelvollisuuden vuoksi.

Mihin huoli-ilmoitus tehdään?

Eri kunnissa vähän erilaisia malleja.

- Huoli-ilmoituksen voi tehdä oman kunnan sähköisissä palveluissa, sosiaalityöntekijälle, jonka yhteystiedot löytyvät muun muassa kunnan nettisivuilta.
- Sen voi tehdä puhelimitse tai myös tapaamalla sosiaalityöntekijän kasvotusten.
- Löydät JOKAISEN SUOMEN KUNNAN omat seniorisivut tätä kautta: <https://seniori.info/kuntien-senioripalveluiden-yhteystiedot/>

- Esimerkiksi: Jos olet huolissasi yli 65-vuotiaasta pääkaupunkilaisesta, voit tehdä ilmoituksen myös sähköisesti [MAISA](#):ssa.
- Maisa on asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apottia käyttävien kuntien ja HUS Helsingin yliopistollisen sairaalan yhteinen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasportaali.
- Maisaa voivat käyttää kaikki Helsingin, Vantaan, Keravan ja Kauniaisten sekä HUS Helsingin yliopistollisen sairaalan alueella asuvat 10 vuotta täyttäneet henkilöt.

Toimi näin!

- Kiireettömän ilmoituksen voi tehdä sähköisesti asuinkuntasi kohdalta.
- Kiireellisissä asioissa soita sosiaali- ja kriisipäivystykseen/sosiaalipäivystykseen tai hätänumeroon 112.
- *Voit tehdä ilmoituksen myös itsestäsi tai perheestäsi. Voit ottaa yhteyttä sosiaalipalveluihin esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:*

elämäntilanteesi on kuormittava:

- sinua kuormittavat elämänhallintaan tai arkeen liittyvät haasteet. Sekä tilanteet joissa sinulla on arjen haasteita, muttet tiedä kenen ammattilaisen puoleen voisit kääntyä.

Vanhuspalvelulaki velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilöt, kunnan sosiaalitoimen, alueen pelastustoimen, hätäkeskuksen tai poliisin palveluksessa olevan ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle, jos he ovat tehtävässään saaneet tiedon iäkkästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan.

Ilmoitus tehdään viipymättä salassapitosäännösten estämättä.



Yksin pärjäämisen aika on ohi !



Kiitos!

